

LIETUVOS BANKAS

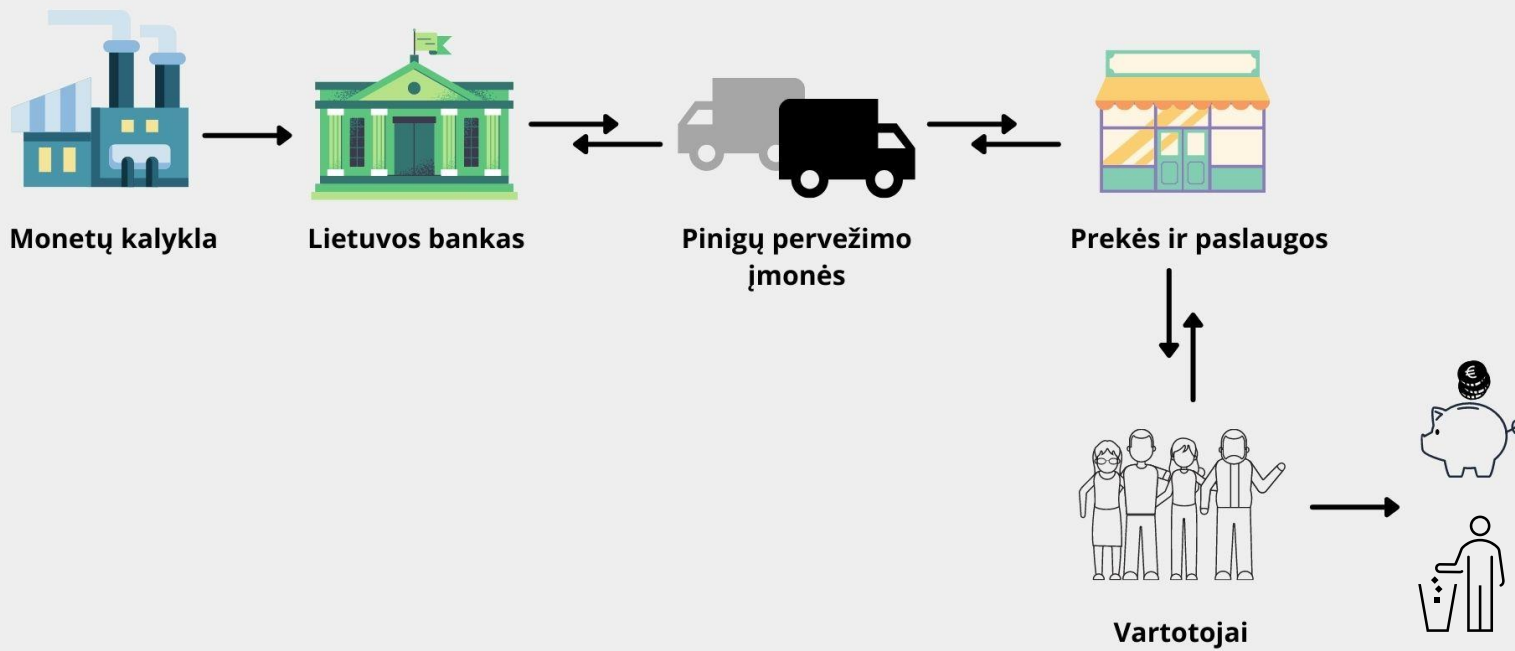
E U R O S I S T E M A

1 ir 2 euro centų monetos: naudojimas Lietuvoje ir sprendimai kitur

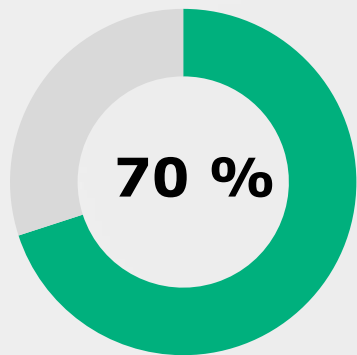
Edita Lisinskaitė | Grynujų pinigų departamentas

Vilnius, 2023 m. kovo 23 d.

Lietuvos bankas užtikrina sklandų grynujų pinigų ciklą

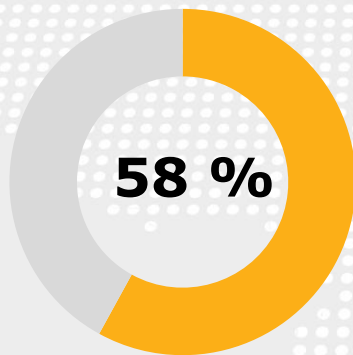

Dauguma 1 ir 2 centų monetų panaudojamos mokėjimams tik vieną kartą

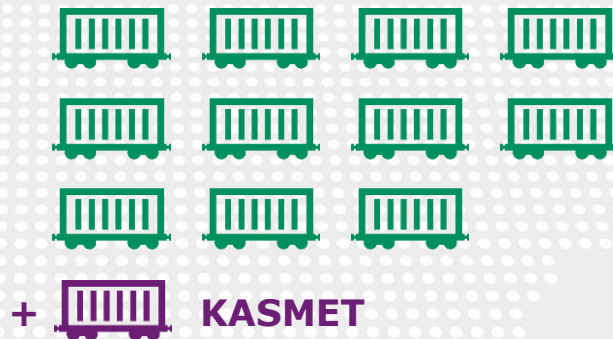
1 ir 2 centų monetų praradimo lygis

70 proc. išleistų į apyvartą 1 ir 2 centų monetų į Lietuvos banką nebegrįžta – jos panaudojamos mokėjimams vos vieną kartą.

1 ir 2 centų monetų dalis apyvartoje

1 ir 2 centų monetos yra nuolat leidžiamos į apyvartą ir sudaro **daugiau nei pusė visų** apyvartoje esančių monetų.

11 traukinio vagonų – tiek apyvartoje 1 ir 2 centų monetų

Apyvartoje esančios 1 ir 2 centų monetos sveria **770 tonų**. Kasmet šių monetų kiekis apyvartoje padidėja **80 tonų** arba 1 traukinio vagonu.

1 ir 2 centų monetos: sąnaudos ir praradimai

Poveikis tvarumui

1 ir 2 centų monetoms, kurių didžioji dalis mokėjimams panaudojama vieną kartą, **naudojami ištekliai, išskiriama tarša, atliekos.**

2 400 000 €
IŠ VISO

+

300 000 €
KASMET

Gyventojai pametę

Nuo euro įvedimo pamestų 1 ir 2 centų monetų vertė sudaro daugiau nei **2 milijonus eurų**. Kasmets praradimai siekia **trečdalį milijono eurų**.

Valstybės ir verslo išlaidos

1 ir 2 centų monetų gamybos kaštai didesni už jų nominaliąją vertę. Valstybė išleidžia per **0,5 milijono eurų** šių monetų gamybai kasmets. Verslas nuolat patiria monetų tvarkymo išlaidas.

Nekaldinti ir neleisti į apyvartą 1 ir 2 centų monetų – negalimas, nes:

- 1 ir 2 centų monetos reikalingos gražai atiduoti
- Lietuvos banko funkcija – aprūpinti gyventojus, verslus, visą ekonomiką grynaisiais pinigais, užtikrinti jų poreikio tenkinimą
- sprendimą dėl monetų nominalo priima Europos Komisija

Taikyti galutinės pirkinių krepšelio sumos apvalinimą

Kitų euro zonos šalių sprendimas – apvalinimas

Mokant grynaisiais pinigais galutinė pirkinių krepšelio suma apvalinama iki artimiausio 5 kartotinio

Airija (2015)

Belgija (2014)

Italija (2018)

Nyderlandai (2004)

Suomija (2002)

Slovakija (2022)

Apvalinimo taikymas

TAIKOMAS

 Galutinei pirkinių krepšelio sumai

 Mokant grynaisiais pinigais

⑤ Apvalinama iki artimiausių 5 centų

 Prekių (paslaugų) įsigijimui ir grąžinimui

NETAIKOMAS

 Atskirų prekių (paslaugų) kainoms

 Mokant kortele, dovanų čekiais

 Internetinei prekybai

 Su darbo santykiais susijusioms išmokoms

 Valstybės išmokoms (pvz.: pensijoms, pašalpoms)

Apvalinimo principai

1 ar 2

Pirkinių krepšelio
suma baigiasi

6 ar 7

Apvalinama į
mažesnę pusę

0

5

5

10

Apvalinama į
didesnę pusę

3 ar 4

Pirkinių krepšelio
suma baigiasi

8 ar 9

- ✓ Apvalinimas neutralus. Vieno pirkimo metu gali būti sumokama maksimaliai 2 ct mažiau arba daugiau nei priskaičiuota suma
- ✓ Apvalinimas atliekamas automatiškai suprogramuotais ir sertifikuotais kasos aparatais
- ✓ 1 ir 2 centų monetos teisėta mokėjimo priemonė – vartotojai jomis galės mokėti

Galima apvalinimo įtaka vartotojo išlaidoms artima nuliui

Lietuvos bankas atliko apvalinimo poveikio vartotojo išlaidoms tyrimą

- 200 000 kasos kvitų
- Iš 3 skirtingų prekybos tinklų
- Apsipirkimo laikotarpis – 2023 m. sausis

0,01 %

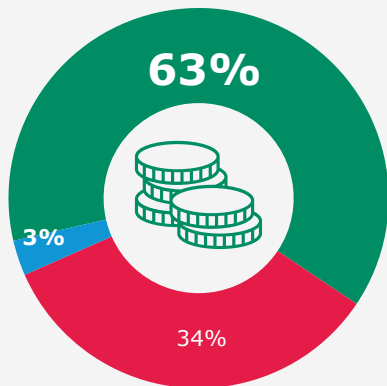
apvalinimo poveikis vartotojo išlaidoms grynaisiais pinigais

Du trečdaliai Lietuvos gyventojų pritaria apvalinimui

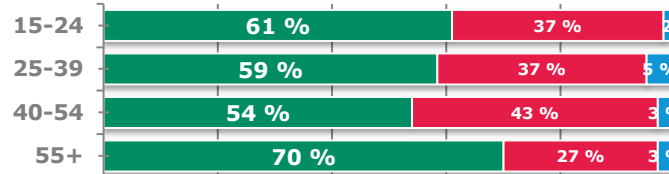
Eurobarometro apklausa Lietuvoje 2022 m.

Ar pritartumėte 1 ir 2 euro centų monetų atsisakymui ir apvalinimui?

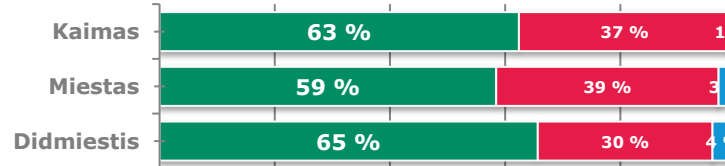

- Taip
- Ne
- Nežino, neatsakė

AMŽIUS

GYVENA

Apvalinimo mitai ir jų paneigimas

MITAS: dėl apvalinimo didės kainos

FAKTAS: apvalinimas nesukuria prielaidų didinti kainas. Apvalinimas būtų taikomas galutinei pirkinių krepšelio sumai, ne atskirų prekių kainai. Kainos būtų nustatomos 1 ct tikslumu.

MITAS: visada bus apvalinama į didesnę pusę, nukentės žmonės

FAKTAS: apvalinimas neutralus. Būtų apvalinama teisės aktų nustatyta tvarka: į mažesnę arba į didesnę pusę iki artimiausių 5 ct, priklausomai ar paskutinis skaitmuo arčiau 0, 5 ar 10. Apvalinimą atliks sertifikuoti kasos aparatai automatiškai.

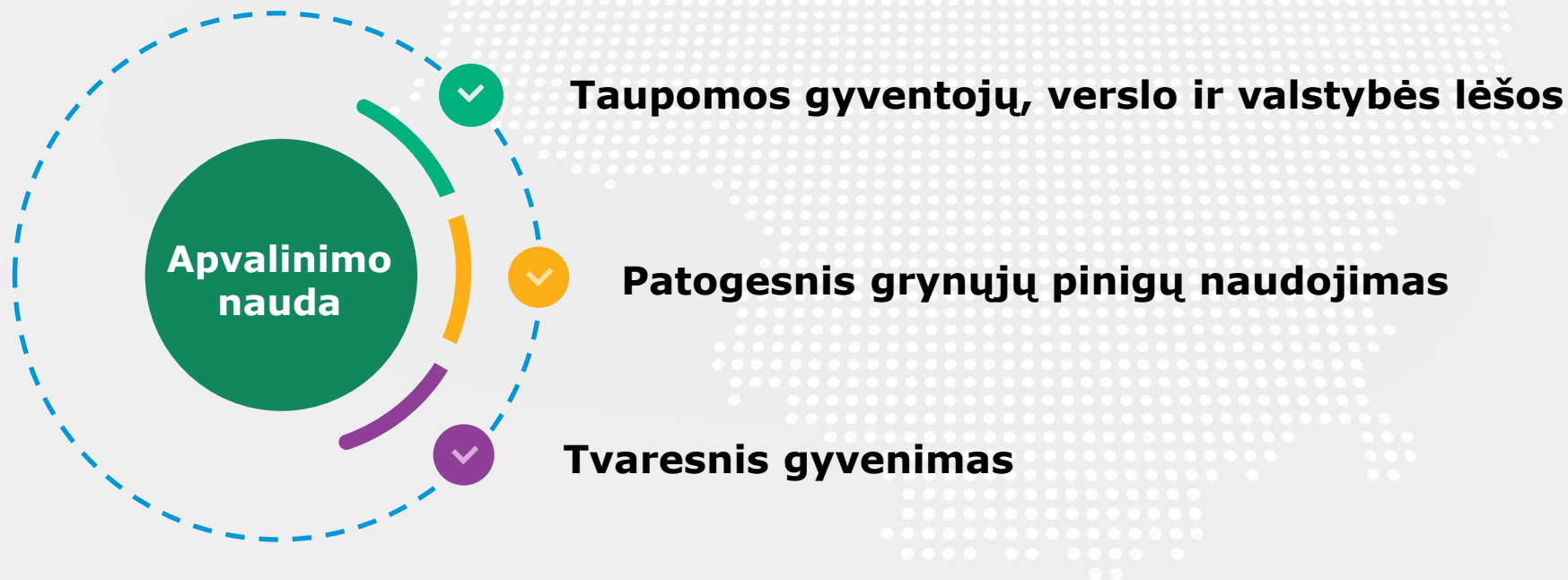
MITAS: apvalinant pensijas, darbo užmokestį, nukentės žmonės

FAKTAS: apvalinimas netaikomas su darbo santykiais susijusioms išmokoms, valstybės išmokoms. Apvalinimas būtų taikomas tik atsiskaitant už prekes ir paslaugas grynaisiais pinigais.

MITAS: nebus galima mokėti 1 ir 2 centų monetomis

FAKTAS: 1 ir 2 centų monetos bus teisėta mokėjimo priemonė. Jomis bus galima atsiskaityti.

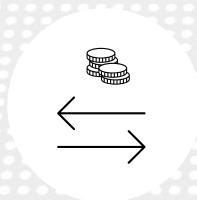
Apvalinimo nauda – efektyviau, tvariau ir patogiau

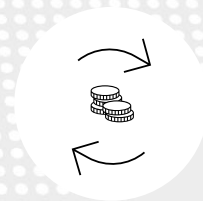
Kur panaudoti sukauptas 1 ir 2 centų monetas?

**Mokėti už prekes
ir paslaugas
gryniaisiais
pinigais**

**Iškeisti į kito nominalo
monetas ar banknotus
Lietuvos banko kasas
Vilniuje ir Kaune**

**Iškeisti
komercinių bankų
skyriuose**

Galimybė sutaupyti, efektyviau ir tvariau naudoti išteklius

ESAMA SITUACIJA

2 400 000 EURŲ

1 ir 2 centų monetų esame pametę.
Po 300 000 eurų kasmet

11 TRAUKINIO VAGONŲ

1 ir 2 centų monetų yra apyvartoje

„VIENKARTINĖS“ MONETOS

1

Didžioji dalis 1 ir 2 centų monetų panaudojamos mokėjimams vieną kartą

GALIMAS SPRENDIMAS

APVALINIMAS

Galutinė pirkinių krepšelio suma, mokant grynaisiais pinigais, apvalinama iki artimiausių 5 centų

POVEIKIS NEUTRALUS

0

Apvalinimo poveikis vartotojo išlaidoms artimas nuliui

EFEKTYVIAU, TVARIAU, PATOGIAU

Kasmet bus sutaupytos gyventojų, verslo ir valstybės lėšos

Dėkoju už dėmesį!

Daugiau informacijos:

<https://www.lb.lt/1-2-centai>

arba nuskenavus QR kodą